

ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ

У статті розглядаються сучасні наукові підходи до визначення поняття та розуміння структури адміністративно-правового забезпечення оборони держави. Досліджено елементи структури адміністративно-правового забезпечення оборони держави.

Ключові слова: оборона держави, адміністративно-правове забезпечення оборони, об'єкт адміністративно-правового забезпечення оборони, суб'єкти адміністративно-правового забезпечення оборони, адміністративно-правові норми, адміністративно-правові відносини у сфері оборони держави.

**Пашинський
Володимир
Йосипович,**
докторант кафедри
адміністративного права
юридичного факультету
Київського національного
університету імені Тараса
Шевченка,
кандидат юридичних
наук, доцент

1. Вступ

Повне та всебічне наукове пізнання поняття «адміністративно-правове забезпечення оборони», як і будь-якого іншого правового явища, передбачає з'ясування й дослідження сутності поняття, його структури та елементів. Особливо важливо це в сучасних умовах фактичного ведення війни, коли проведення оборонної реформи передбачає створення ефективної системи адміністративно-правового забезпечення оборони держави.

Дослідженню питань адміністративно-правового забезпечення різних сфер публічного державного управління, у тому числі сфери оборони держави, значення й ролі збройних сил у сучасних умовах захисту національної безпеки держави, суспільних відносин, що виникають у сферах національної безпеки й оборони, останнім часом присвячено низку наукових праць. Серед них варто виділити наукові пошуки таких учених, як О.А. Баранов, О.О. Брагинець, К.І. Бриль, К.Ю. Галинська, О.М. Гумін, Р.В. Ігонін, І.О. Ієрусалімова, В.І. Литвиненко, В.І. Марчук, Г.С. Римарчук, І.Я. Хитра, П.І. Шаганенко та інші. Окремі аспекти адміністративно-правового забезпечення сфери національної безпеки й оборони розглядали В.А. Ліпкан, Г.В. Новицький, В.В. Сокурєнко та інші науковці.

Водночас питання щодо поняття й структури адміністративно-правового забезпечення оборони держави у вітчизняній юридичній науці досі не вивчалися.

2. Визначення поняття адміністративно-правового забезпечення оборони держави

У наукових дослідженнях щодо організаційно-правових форм діяльності органів державної влади, виконаних останнім часом, дається досить багато визначень адміністративно-правового забезпечення діяльності публічної влади, адміністративно-правового забезпечення національної безпеки держави, діяльності суб'єктів управління збройними силами, забезпечення діяльності правоохоронних органів залежно від правового явища або сфери суспільних відносин, які досліджуються.

Так, В.І. Марчук під адміністративно-правовим забезпеченням встановленого порядку управління розуміє створення й підтримку умов для виконання вимог встановленого порядку управління за допомогою адміністративно-правових засобів у правовій сфері (Марчук, 2011).

На комплексний і багатоаспектний характер адміністративно-правового забезпечення вказує П.І. Шаганенко. На його думку, адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури – це комплексний, багатоаспектний процес чи діяльність, врегульована нормами адміністративного законодавства, що здійснюється відповідним органом прокуратури та спрямована на утвердження всіх необхідних і належних умов для функціонування відповідного органу прокуратури, системи прокуратури України загалом, а також передбачає надання відповідних гарантій для ефективної діяльності відповідного органу прокуратури (Шаганенко, 2017).

Як вважає І.Я. Хитра, адміністративно-правове забезпечення діяльності банків – це здійснення органами влади правових, організаційно-технічних та інших комплексних заходів, спрямованих на регулювання відносин під час встановлення структури, функцій банківської системи та банківської діяльності, регламентації здійснення основних банківських операцій, взаємовідносин із клієнтами й партнерами за допомогою юридичних норм (Хитра, 2011).

На думку Г.С. Римарчук, адміністративно-правове забезпечення права інтелектуальної власності – це здійснення державою за допомогою правових норм, приписів і сукупності засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона, реалізація та розвиток (Римарчук, 2013).

Більш повне й широке визначення адміністративно-правового забезпечення намагається надати К.І. Бриль, досліджуючи питання децентралізації державної влади в Україні. Як вважає вчений, адміністративно-правове забезпечення децентралізації – це сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання відносин між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади у сфері адміністративного права, що включає в себе комплекс елементів для реалізації процесу децентралізації та створення сприятливих умов для виконання цього завдання на рівні держави, що передбачатиме розподіл державної влади, а саме розподіл повноважень і відповідальності за її використання структурами локального й регіонального рівня (Бриль, 2017).

3. Сутність та зміст адміністративно-правового забезпечення оборони держави

З приводу сутності й змісту адміністративно-правового забезпечення О.М. Гумін та Є.В. Пряхін доходять теоретичного висновку про виділення в межах цього

поняття вузького та широкого аспектів його розуміння. У широкому розумінні вчені розглядають адміністративно-правове забезпечення як упорядкування суспільних відносин уповноваженими на те державою органами, їх юридичне закріплення за допомогою правових норм, охорону, реалізацію та розвиток. Вузьке ж розуміння визначення адміністративно-правового забезпечення, на думку науковців, буде змінюватися залежно від сфери суспільних відносин, які розглядаються в конкретному випадку (Гумін, Пряхін, 2014), і правового явища, що досліджується.

Таким чином, більшість учених розглядають адміністративно-правове забезпечення незалежно від сфери суспільних відносин, які досліджуються, як діяльність уповноважених державних органів щодо врегулювання суспільних відносин, їх юридичного закріплення за допомогою правових норм, реалізації та охорони.

4. Структура адміністративно-правового забезпечення оборони держави

З огляду на різні погляди на визначення адміністративно-правового забезпечення також різняться позиції вчених щодо структури адміністративно-правового забезпечення. Так, до основних складників системи правового забезпечення інформаційної сфери України О.А. Баранов відносить такі елементи: теоретичну базу, джерела права, правотворчу, правозастосовну, правоохоронну діяльність, підготовку кадрів тощо (Баранов, 2015).

На думку П.І. Шаганенко, до структури механізму адміністративно-правового регулювання забезпечення діяльності органів прокуратури входять такі елементи, як правові норми, адміністративні відносини, акти застосування норм права, тлумачення норм права (Шаганенко, 2017).

Структуру механізму адміністративно-правового забезпечення встановленого порядку управління, на думку В.І. Марчука, утворюють такі елементи: 1) норми права (адміністративно-правові норми); 2) правові відносини (адміністративно-правові відносини); 3) принципи дії механізму забезпечення порядку управління; 4) стадії порядку управління та їх забезпечення; 5) гарантії здійснення порядку управління; 6) акти застосування норм права (Марчук, 2011).

Проте, як зазначає Р.В. Ігонін, недоліком такого підходу до розуміння змісту й структури адміністративно-правового забезпечення є «упущення з виду» такого елемента, як суб'єкти владних повноважень (публічного управління), які реалізують (застосовують) норми адміністративного права у своїй діяльності (Ігонін, 2011).

Досліджуючи адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки, В.А. Ліпкан зазначає, що забезпечення національної безпеки, складниками якої є воєнна безпека й оборона, неможливе без її адміністративно-правового регулювання. Воно є регулятором суспільних відносин у сфері національної безпеки, де актуалізується необхідність вжиття комплексу заходів, спрямованих як на формування системи нормативних актів, об'єднаних цілями й завданнями щодо ефективного регулювання національної безпеки, так і на розроблення відповідної системи забезпечення національної безпеки з однозначним визначенням статусу кожного суб'єкта, що входять до неї (Ліпкан, 2008).

Таким чином, В.А. Ліпкан до елементів адміністративно-правового забезпечення національної безпеки відносить адміністративно-правове регулювання націо-

нальної безпеки, систему нормативних актів, суб'єктів забезпечення національної безпеки з визначеним статусом і повноваженнями.

На наше переконання, щодо структури адміністративно-правового забезпечення найбільш обґрунтованою є позиція О.М. Гуміна та Є.В. Пряхіна, які виділяють такі структурні елементи адміністративно-правового забезпечення: 1) об'єкт адміністративно-правового забезпечення; 2) суб'єкт (суб'єкти) адміністративно-правового забезпечення; 3) норми права (норми адміністративного права); 4) адміністративно-правові відносини та їх зміст; 5) гарантії, заходи, засоби, форми й методи адміністративно-правового забезпечення [6, с. 46–50].

Загалом підтримуючи зазначену позицію вчених, розглянемо на її основі структуру адміністративно-правового забезпечення оборони держави. Об'єктом адміністративно-правового забезпечення оборони держави будуть виступати суспільні відносини в галузі оборони як сфера публічної управлінської діяльності держави, що потребує правового регулювання та реалізації за допомогою норм адміністративного права. Відомо, що нормами адміністративного права регулюються різні сфери публічного управління, серед яких виділяють також сферу національної безпеки й оборони або окремо сферу національної безпеки та сферу оборони. Однак, на наше переконання, коли йдеться про сферу оборони держави, то це найбільш широке коло суспільних відносин, які пронизують різні сфери життя суспільства (практично всі) і включають систему політичних, правових, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, організаційних та інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту в разі агресії (Закон України «Про оборону України», 1992).

Особливо актуальним питання визначення сфер суспільних відносин, що впливають на забезпечення оборони держави, стало в наш час у зв'язку з реалізацією концепцій, реальним веденням «гібридної війни», в умовах якої, крім безпосередньо військового складника, зростає роль невійськових чинників. Основним інструментом «гібридної війни» є створення державою-агресором на території держави, обраної для агресії, внутрішніх протиріч і конфліктів шляхом проведення спеціальних операцій (інформаційних, диверсійних, терористичних, кібератак) з подальшим їх використанням для досягнення політичних цілей агресії, які зазвичай досягаються звичайною війною (Требіна, 2015). При цьому ці невійськові чинники безпосередньо впливають на військову, силову складову частину забезпечення оборони. Наприклад, вплив інформаційних, інформаційно-психологічних операцій як безпосередньо на військовослужбовців, так і на все цивільне населення, їх готовність до збройного захисту, оборони держави, або вплив кібератак на систему державного та військового управління, банківську систему, який здатний паралізувати всю економічну діяльність, систему управління, матеріального забезпечення тощо. Варто зазначити, що в умовах «гібридної війни» коло суспільних відносин, які стосуються сфери оборони, буде тільки розширюватися.

5. Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення оборони держави

Суб'єктами адміністративно-правового забезпечення оборони держави є суб'єкти адміністративного права й адміністративних правовідносин, наділені

владними повноваженнями, правами та обов'язками у сфері оборони. Суб'єкт адміністративного права зазвичай визначається як учасник суспільних відносин, який має суб'єктивні права та виконує суб'єктивні обов'язки, встановлені адміністративно-правовими нормами (Авер'янов, 2007). Суб'єкти адміністративного права можуть бути індивідуальними (громадяни, іноземці, особи без громадянства) та колективними, які поділяються на державні (сама держава, створені нею державні органи) і недержавні організації (Ведерніков, Шкарупа, 2005).

Серед суб'єктів адміністративно-правового забезпечення оборони варто розглядати насамперед саму державу та уповноважені державою органи, наділені владними повноваженнями щодо правового регулювання, реалізації, охорони, розвитку й захисту суспільних відносин у сфері оборони держави. У сучасних умовах тільки держава може забезпечити національну безпеку й оборону. Варто наголосити на тому, що відповідно до Конституції України захист суверенітету та територіальної цілісності України є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу; оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності покладаються на Збройні Сили України (ст. 17 Конституції України). Крім того, захист Вітчизни, незалежності й територіальної цілісності України є обов'язком громадян України (ст. 65 Конституції України). На основі цих конституційних положень суб'єкти адміністративно-правового забезпечення оборони визначаються законодавством України. Зокрема, Закон України «Про оборону України» визначає права й обов'язки суб'єктів адміністративно-правового забезпечення оборони.

6. Норми права, якими регулюються суспільні відносини у сфері оборони держави

Державно-вольовий вплив на суспільні відносини у сфері оборони здійснюється за допомогою норм права (норм адміністративного права). Варто зазначити, що суспільні відносини у сфері оборони держави як одній зі сфер публічного управління за своєю правовою природою є адміністративно-правовими відносинами та регулюються нормами адміністративного права, а більш конкретно – нормами військово-адміністративного права, яке в структурі сучасного адміністративного права є підгалуззю особливого адміністративного права (Пашинський, 2017).

Норма права являє собою встановлене державою загальнообов'язкове правило поведінки, дотримання якого гарантується насамперед юридичними засобами, у тому числі застосуванням державного примусу. Це повною мірою стосується норм адміністративного права. Під адміністративно-правовою нормою варто розуміти норму права, що регулює суспільні відносини у сфері публічного (державного) управління, а також відносини управлінського характеру щодо внутрішньої організації діяльності органів виконавчої влади, діяльності органів законодавчої та судової влади, відносини у сфері здійснення державної служби, а також відносини, пов'язані з організацією адміністративного судочинства.

При цьому адміністративно-правові норми виконують регулятивну функцію у сфері оборони, тобто вони спрямовані на впорядкування, організацію й удосконалення суспільних відносин, які складаються у сфері публічного (державного) управління обороною держави. Норми адміністративного права також забезпечу-

ють охорону та захист суспільних відносин у сфері публічного управління обороною від порушень. Ці норми наказують утримуватись від здійснення протиправних діянь, а також регулюють застосування адміністративного впливу під час посягання на відносини у сфері оборони, тобто виконують охоронну й захисну функцію.

Таким чином, норми адміністративного права є елементом адміністративно-правового забезпечення оборони держави, за допомогою них врегульовуються суспільні відносини у сфері оборони, реалізуються, охороняються та відновлюються правовідносини в разі їх порушення.

Суспільні відносини у сфері оборони держави, урегульовані нормами адміністративного права, зумовлюють адміністративно-правові відносини між суб'єктами забезпечення оборони. У теорії адміністративного права концептуально адміністративно-правові відносини розглядають як урегульовані правовими нормами відносини, що виникають та існують між суб'єктами публічного права й спрямовані на впорядкування стосунків у суспільстві, забезпечення засобами державного примусу правопорядку, добробуту та безпеки громадян і суспільства (Харитонова, 2004). Адміністративно-правові відносини у сфері оборони держави – це врегульовані адміністративно-правовими нормами правові зв'язки, що виникають, розвиваються та припиняються між суб'єктами забезпечення оборони в процесі реалізації адміністративно-правових норм.

7. Гарантії як елемент адміністративно-правового забезпечення оборони держави

Що стосується виділення такого елемента адміністративно-правового забезпечення, як «гарантії, заходи, засоби, форми та методи адміністративно-правового забезпечення» (Гумін, Пряхін, 2014), то, на нашу думку, заходи, засоби, форми й методи адміністративно-правового забезпечення є складовими елементами безпосередньо гарантії. У сучасній юридичній літературі під гарантіями розуміють умови, засоби й способи, які забезпечують реалізацію, всебічну охорону та захист прав особи (Шемшученко, 1998), законних прав та інтересів суб'єктів правовідносин. При цьому гарантії розглядають як складову частину, елемент адміністративно-правового забезпечення, що забезпечує здійснення в повному обсязі та всебічну охорону прав і свобод (Іерусалімова, 2006). У найбільш широкому розумінні гарантії включають у себе всі існуючі об'єктивні й суб'єктивні чинники, які створюють необхідні умови та сприяють реалізації прав і законних інтересів, усунення можливих перешкод їх повного чи належного здійснення. Як вважає В.Ф. Погорілко, правові (юридичні) гарантії (від франц. *garantie* – запорука, умова, забезпечувати що-небудь) – це встановлені законом засоби забезпечення, використання, дотримання, виконання та застосування норм права, які поділяються на два види – нормативно-правові та організаційно-правові гарантії (Шемшученко, 1998).

Як елемент адміністративно-правового забезпечення оборони держави гарантії (сукупність засобів, способів, форм і методів забезпечення) потрібні на всіх стадіях забезпечення оборони, на стадії врегулювання суспільних відносин (нормотворча діяльність), на стадії реалізації правовідносин та застосування правових норм (правозастосовна діяльність), на стадії охорони й захисту правовідносин, відновлення порушених прав у сфері оборони держави (охоронна діяльність).

Таким чином, гарантії як елемент адміністративно-правового забезпечення оборони за допомогою правових засобів, способів, форм і методів адміністративно-правового впливу забезпечують на практиці, власне, втілення в життя політики держави у сфері оборони, практичну реалізацію суб'єктами забезпечення своїх повноважень, а в підсумку – реалізацію суспільного інтересу у сфері оборони держави.

Беручи до уваги проведеній аналіз елементів структури адміністративно-правового забезпечення оборони, варто наголосити на тому, що всі вони спрямовані на створення за допомогою насамперед адміністративного права всіх наявних правових засобів, способів і методів, належних умов для реалізації державної політики у сфері оборони, її збройний захист у разі агресії. Тому метою адміністративно-правового забезпечення оборони України, на наше переконання, варто вважати саме створення належних умов ефективного функціонування системи оборони з урахуванням реального стану суспільних відносин та міжнародного досвіду, здійснення публічного управління обороною держави на основі чіткого й ефективного розподілу повноважень між суб'єктами забезпечення, а також встановлення нормами адміністративного права гарантій реалізації суб'єктами забезпечення своїх прав та обов'язків у сфері оборони держави.

8. Висновки

Таким чином, під адміністративно-правовим забезпеченням оборони держави необхідно розуміти регламентовану адміністративно-правовими нормами системну діяльність суб'єктів забезпечення оборони, насамперед діяльність суб'єктів публічного управління, щодо адміністративно-правового регулювання, реалізації, охорони та захисту суспільних відносин у сфері оборони, гарантування прав і законних інтересів усіх суб'єктів правовідносин, спрямовану на створення необхідних умов для оборони держави в разі збройної агресії.

При цьому структура адміністративно-правового забезпечення оборони держави буде складатись із таких елементів:

1) об'єкт адміністративно-правового забезпечення оборони держави – суспільні відносини у сфері оборони, які пронизують практично всі сфери суспільного життя;

2) суб'єкти адміністративно-правового забезпечення оборони держави - суб'єкти адміністративних правовідносин, наділені правами й обов'язками у сфері оборони;

3) норми права (норми адміністративного права) – адміністративно-правові норми, якими врегульовані суспільні відносини у сфері оборони держави;

4) адміністративно-правові відносини у сфері оборони держави – урегульовані адміністративно-правовими нормами правові зв'язки, що виникають, розвиваються та припиняються між суб'єктами забезпечення оборони в процесі реалізації повноважень у сфері оборони держави;

5) гарантії адміністративно-правового забезпечення оборони держави – умови, засоби, способи, форми та методи, за допомогою яких забезпечується реалізація суспільних відносин у сфері оборони держави.

Адміністративно-правове забезпечення оборони держави буде здійснюватись уповноваженими суб'єктами забезпечення в межах повноважень та адміністративно-правовими засобами, визначеними нормами адміністративного права.

Список використаних джерел:

1. Марчук В.І. Адміністративно-правове забезпечення встановленого порядку управління в Україні органами внутрішніх справ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2011. 16 с.
2. Шаганенко П.І. Адміністративно-правове забезпечення діяльності прокуратури в умовах реформування правоохоронної системи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2017. 19 с.
3. Хитра І.Я. Адміністративно-правове забезпечення діяльності банків в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2011. 17 с.
4. Римарчук Г.С. Адміністративно-правове забезпечення права інтелектуальної власності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2013. 18 с.
5. Бриль К.І. Адміністративно-правове забезпечення децентралізації державної влади в Україні: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. К., 2017. 41 с.
6. Гумін О.М., Пряхін Є.В. Адміністративно-правове забезпечення: поняття та структура. Наше право. 2014. № 4. С. 46–50.
7. Баранов О.А. Теоретико-методологічні основи правового забезпечення інформаційної сфери України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. К., 2015. 479 с.
8. Ігонін Р.В. Поняття адміністративно-правового забезпечення функціонування системи судів загальної юрисдикції. Адвокат. 2011. № 1(124). С. 36–40.
9. Ліпкан В.А. Адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки України: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. К., 2008. 36 с.
10. Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 р. № 1932-ХІІ / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 9. Ст. 106.
11. Політологічний енциклопедичний словник / Л.М. Герасіна, В.Л. Погрібна, І.О. Поліщук та ін.; за ред. М.П. Требіна. Х.: Право, 2015. 816 с.
12. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. Академічний курс: в 2 т. К.: Юридична думка, 2007. Т. 1: Загальна частина. 592 с.
13. Ведерніков Ю.А., Шкарупа В.К. Адміністративне право України: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 336 с.
14. Пашинський В.Й. Військово-адміністративне право в системі сучасного адміністративного права. Адміністративне право і процес. 2017. № 2(20). С. 40–48.
15. Харитонова О.В. Адміністративно-правові відносини: концептуальні засади та правова природа: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. О., 2004. 38 с.
16. Юридична енциклопедія: в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Укр. енциклопедія, 1998. Т. 1: А – Г. 672 с.
17. Іерусалімова І.О. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2006. 205 с.

References:

1. Marchuk, V. I. (2011). *Administratyvno-pravove zabezpechennia vstanovlenoho poriadku upravlinnia v Ukraini orhanamy vnutrishnikh sprav* [Administrative and legal ensuring of established procedure of administration by internal affairs bodies in Ukraine] (PhD Thesis), Lviv.
2. Shahanenko, P. I. (2017). *Administratyvno-pravove zabezpechennia diialnosti prokuratury v umovakh reformuvannia pravookhoronnoi systemy* [Administrative and legal ensuring of activity of public prosecutor's office in the context of reforming of law-enforcement system] (PhD Thesis), Kyiv.
3. Khytra, I. Ya. (2011). *Administratyvno-pravove zabezpechennia diialnosti bankiv v Ukraini* [Administrative and legal framework of banking activities in Ukraine] (PhD Thesis), Kyiv.

4. Rymarchuk, H. S. (2013). Administratyvno-pravove zabezpechennia prava intelektualnoi vlasnosti [Administrative and legal ensuring of intellectual property right] (PhD Thesis), Lviv.
5. Bryl, K. I. (2017). Administratyvno-pravove zabezpechennia detsentralizatsii derzhavnoi vlady v Ukraini [Administrative and legal ensuring of decentralization of state authority in Ukraine] (PhD Thesis), Kyiv.
6. Humin, O. M., Priakhin, Ye. V. (2014). Administratyvno-pravove zabezpechennia: poniattia ta struktura [Administrative and legal ensuring: concept and structure]. *Nashe pravo*, no. 4, pp. 46–50.
7. Baranov, O. A. (2015). Teoretyko-metodolohichni osnovy pravovoho zabezpechennia informatsiinoi sfery Ukrainy [Theoretical and methodological basis for legal coverage of information sphere of Ukraine] (PhD Thesis), Kyiv.
8. Ihonin, R. V. (2011). Poniattia administratyvno – pravovoho zabezpechennia funktsionuvannya systemy sudiv zahalnoi yurysdyktsii [The concept of administrative and legal ensuring of functioning of system of general courts]. *Advokat*, no. 1 (124), pp. 36–40.
9. Lipkan, V. A. (2008). Administratyvno-pravovi osnovy zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Administrative and legal basis of ensuring of the national security of Ukraine] (PhD Thesis), Kyiv.
10. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (1992). Pro oboronu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06.12.1991 r. № 1932-XII [On Defense of Ukraine: the Law of Ukraine dated 06.12.1991 No 1932-XII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, no. 9, art. 106.
11. Herasina, L. M., Pohribna, V. L., Polishchuk, I. O. (etc.) (2015). Viina «hibrydna» [“Hybrid” warfare]. *Politolohichniy entsyklopedychnyi slovnyk* (ed. M. P. Trebina). Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian]
12. Averianov, V. B. (2007). Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs [Administrative law of Ukraine. Academic course]. Kyiv: Yurydychna dumka, vol. 1. [in Ukrainian]
13. Vediernikov, Yu. A., Shkarupa, V. K. (2005). Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury. [in Ukrainian]
14. Pashynskiy, V. Y. (2017). Viiskovo-administratyvne pravo v systemi suchasnoho administratyvnoho prava [Military administrative law in the system of modern administrative law]. *Administratyvne pravo i protses*, no. 2 (20), pp. 40–48.
15. Kharytonova, O. V. (2004). Administratyvno-pravovividosyny: kontseptkalni zasady ta pravova pryroda [Administrative and legal relations: conceptual basis and legal nature] (PhD Thesis), Odesa.
16. Shemshuchenko, Yu. S. (ed.) (1998). Yurydychna entsyklopediia [Legal encyclopedia]. Kyiv: Ukr. entsykl., vol. 1. [in Ukrainian]
17. Iierusalimova, I. O. (2006). Mekhanizm administratyvno-pravovoho zabezpechennia prav i svobod liudyny ta hromadianyna [Mechanism of administrative and legal ensuring of rights and freedoms of man and citizen] (PhD Thesis), Kyiv.

THE CONCEPT AND STRUCTURE OF ADMINISTRATIVE-LEGAL SUPPORT OF THE STATE DEFENSE**Pashynskiy Volodymyr Yosypovych,***Doctoral Candidate at the Department of Administrative Law of Faculty of Law Taras**Shevchenko National University of Kyiv,**Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor*

The article deals with modern scientific approaches to the definition and understanding of the structure of administrative-legal support for state defense. The elements of the structure of the administrative-legal support of the state defense are explored.

Under the administrative-legal support of the state should be understood as regulated by administrative-legal norms, the systemic activity of the subjects of defense, in the first place, the activities of the subjects of public administration, with regard to the administrative-legal regulation, implementation, protection of social relations in the sphere of defense, guaranteeing the rights and legitimate interests of all subjects of legal relations, aimed at creating the necessary conditions for the defense of the state in the event of armed aggression.

At the same time, the structure of the administrative-legal support for the defense of the state will consist of the following elements: 1) the object of administrative-legal support of the state defense – social relations in the field of defense that penetrate practically all spheres of public life; 2) subjects of administrative-legal support for state defense – subjects of administrative legal relations are endowed with rights and duties in the field of defense; 3) norms of law (norms of administrative law) – administrative-legal norms which regulate public relations in the field of state defense; 4) administrative-legal relations in the field of state defense – legal relationships settled by administrative and legal regulations that arise, develop, and cease between the subjects of defense in the process of exercising powers in the field of state defense; 5) guarantees of administrative-legal support of state defense – conditions, means, methods, forms and methods by which the implementation of public relations in the field of state defense is provided.

The administrative-legal support of the state defense will be carried out by authorized security entity within the limits of authority and administrative and legal means determined by the norms of administrative law.

Key words: defense of the state, administrative-legal support of defense, object of administrative-legal support of defense, subjects of administrative-legal support of defense, administrative-legal norms, administrative-legal relations in the field of state defense.